

15.05.2014

Työ- ja elinkeinoministeriö
PL 32, 00023 Valtioneuvosto
kuuleminen@tem.fi

Lausuntopyyntö 15.04.2014 TEM/11/08.04.01/2014

LAUSUNTO FENNOVOIMA OY:N HAKEMUKSESTA VALTIONEUVOSTON 6.5.2010 PERIAATEPÄÄTÖKSEN TÄYDENTÄMISEKSI

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt Pohjois-Suomen aluehallintovirastolta lausuntoa Fennovoima Oy:n 4.3.2014 valtioneuvostolle jättämästä hakemuksesta, jossa se pyytää valtioneuvostolta päätöstä, joka täydentää vuonna 2010 tehtyä periaatepäätöstä. Ministeriö toivoo, että lausunnossa tuodaan esille erityisesti ne mahdolliset sijaintikunnan kaavoitusjärjestelyihin ja pelastus- ja turvajärjestelyihin liittyvät seikat, jotka valtioneuvoston tulisi ottaa huomioon harkitessaan periaatepäätöksen tekemistä.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto toteaa sijaintikuntana olevan Pyhäjoen kunnan kaavoitusjärjestelyistä ja pelastus- ja turvajärjestelyistä seuraavaa:

Ydinvoimalaitoksen valmiusjärjestelyistä annetun valtioneuvoston asetuksen (716/2013) mukaisella suojavyöhykkeellä, joka ulottuu noin viiden kilometrin etäisyydelle ydinvoimalaitoksesta, on voimassa maankäyttöön ja toimintoihin kohdistuvia rajoituksia. Tämä alue tulee tarvittaessa kyetä evakuoimaan nopeasti. Suojavyöhyke on osoitettu lainvoiman saaneessa Hanhikiven ydinvoimamaakuntakaavassa. Suojavyöhykkeen sisäpuolella asuu n. 440 vakituista asukasta, alueen kattaessa Parhalahden kylän, joka sijaitsee hieman yli viiden kilometrin päässä suunnitellusta ydinvoimalaitoksesta valtatie 8 molemmin puolin. Hanhikiven ydinvoimalaitosalueen osayleiskaavat ovat niin ikään lainvoimaisia ja kaava-alue sisältyy laitoksen suojavyöhykkeeseen. Edelleen ydinvoimalaitosalueen asemakaavat ovat tulleet lainvoimaisiksi. Työpaikkatoimintojen alueen asemakaavasta on valitusprosessi kesken ja se ei siten ole vielä saanut lainvoimaa.

Varautumisvyöhykkeellä, joka ulottuu n. 20 kilometrin etäisyydelle laitoksesta, asuu n. 11 600 vakituista asukasta, kattaen mm. Pyhäjoen kunnan keskustaajaman ja Raahen ydinkeskustan. Tällä vyöhykkeellä

suojautumistoimia, joihin tulee varautua, ovat mm. sisälle suojautuminen, joditablettien nauttiminen ja tarvittaessa evakuointi. Ydinvoimalaitoksen valmiusjärjestelyistä annetun valtioneuvoston asetuksen (716/2013) mukaan varautumisvyöhykkeellä tarkoitetaan aluetta, jolle pelastuslaitoksen on laadittava pelastuslain (379/2011) 48 § 1 momentin 1 kohdan mukainen ulkoinen pelastussuunnitelma. Varautumisalue kattaa myös em. suojavyöhykkeen.

Pelastuslain mukaan kunnat vastaavat pelastustoimesta yhteistoiminnassa pelastustoimen alueella (*alueen pelastustoimi*) siten kuin pelastuslaissa tarkemmin säädetään. Valtioneuvosto päättää maan jakamisesta pelastustoimen alueisiin ja vahvistetun aluejaon muuttamisesta. Voimassa olevan valtioneuvoston aluejakopäätöksen mukaan Pyhäjoen kunta kuuluu Jokilaaksojen pelastustoimen alueeseen, johon kuuluu lisäksi 16 muuta kuntaa. Pelastustoimen alueen kuntien tekemän yhteistoimintasopimuksen mukaan Ylivieskan kaupunki toimii sopimuskuntana vastaten pelastustoimen järjestämisestä koko Jokilaaksojen pelastustoimialueella.

Pelastustoimen tehtävien hoitamista varten alueen pelastustoimella tulee olla pelastuslaitos. Lisäksi alueen pelastustoimi voi käyttää pelastustoiminnassa apunaan vapaaehtoista palokuntaa, laitospalokuntaa, teollisuuspalokuntaa, sotilaspalokuntaa (*sopimuspalokunnat*) tai muuta pelastusalaalla toimivaa yhteisöä sen mukaan kuin niiden kanssa on sovitettu.

Pelastustoimen Pronto- tietokannan mukaan vuonna 2012 Jokilaaksojen pelastuslaitoksella on palveluksessa 108 päätoimista henkilöä. Lisäksi Jokilaaksojen pelastuslaitoksen sopimuspalokunnissa on voimassa olevan palvelutasopäätöksen 2014 - 2017 mukaan n. 460 henkilöä (tilanne heinäkuu 2013). Paloasemia Jokilaaksojen pelastustoimialueella on yhteensä 25. Pelastuslaitoksella on Pyhäjoen kunnassa paloasema, jonka varmistettu lähtövalmius virka-aikana on yksi päällystään kuuluva ja yksi miehistöön kuuluva (1+0+1). Virka-ajan ulkopuolella varmistettu lähtövalmius on varallaolosta yksi yksikönjohtaja ja yksi miehistöön kuuluva (0+1+1). Sekä henkilöstön osalta että kalustollisesti Jokilaaksojen pelastuslaitoksen tilannetta voidaan pitää varsin hyvänä, ottaen huomioon alueen nykyiset onnettomuusuhat ja riskit. Vuoden 2012 tilinpäätöstietojen mukaan Jokilaaksojen pelastustoimialueella pelastustoimen toimintamenot olivat 88 €/asukas, kun vastaavaan aikaan valtakunnallinen keskiarvo oli 71,4 €/asukas.

Pelastuslain mukaan pelastustoimen palvelutason tulee vastata paikallisia tarpeita ja onnettomuusuhkia. Palvelutasoa määritettäessä on otettava huomioon myös toiminta poikkeusoloissa. Alueen pelastustoimi päättää palvelutasosta kuntia kuultuaan. Päätöksessä on selvitettävä alueella esiintyvät uhat, arvioitava niistä aiheutuvat riskit, määriteltävä toiminnan tavoitteet ja käytettävät voimavarat sekä palvelut ja niiden taso. Jokilaaksojen pelastustoimialueelle on laadittu palvelutasopäätös

vuosille 2014 – 2017, jonka pohjana on Jokilaaksojen alueen riskianalyysi vuodelta 2012. Palvelutasopäätöksen kehittämissuunnitelman mukaan riskianalyysi päivitetään vuonna 2016. Palvelutasopäätöksen kehittämissuunnitelman mukaan pelastuslaitokselle perustetaan tarvittaessa erityisasiantuntijan määräaikainen virka alueelle tulevan ydinvoimalan rakennusprojektin ajalle.

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston näkemyksen mukaan mahdollinen ydinvoimalan rakentaminen Pyhäjoen kuntaan vaikuttaisi merkittävästi alueen uhkiin ja onnettomuusriskeihin sekä tarpeisiin niihin varautumisessa. Myös mahdolliset merelliset riskit tulisi huomioida niin rakentamisen kuin käytönkin aikana.

Rakennusaikana mm. niin itse rakennustyömaalla kuin liikenteessäkin uhat ja riskit poikkeavat siitä, mikä uhka- ja riskitasot tällä hetkellä ovat. Hanhikiven niemen pohjoispuolella valtatie 8 liikennemäärät on arvioitu lisääntyvän n. 64 prosenttia ja eteläpuolella n. 39 prosenttia. Rakentamisjakson on arvioitu työllistävän Suomessa kymmenen vuoden ajan keskimäärin 2400 – 3600 henkilöä, joista merkittävä osa työllistyneenä rakentamisaikakunnalla Pyhäjoella. Käytön aikana mahdollisen laitosonnettomuuden ja sen aiheuttamat säteily- ym. vaikutuksien lisäksi alueella voi olla monia muita riskejä kuten liikenneonnettomuudet ja vaarallisten aineiden aiheuttamat onnettomuudet, joihin myös toiminnanharjoittajalla voi olla velvollisuus osaltaan varautua.

Pelastustoimen tulee kyetä riittävän laajasti yhteistyössä muiden tahojen kanssa selvittämään ydinvoimalaitoksen rakentamisen ja käytön alueelle aiheuttamat uhat ja arvioitava niistä aiheutuvat riskit, jotta se voi omalta osaltaan määritellä tarvitsemansa voimavarat, tehdä tarvittavat suunnitelmat, sopia erilaisista yhteistoimintajärjestelyistä toiminnanharjoittajan, muiden pelastuslaitosten sekä kaikkien muiden pelastuslain 46 §:ssä mainittujen tahojen kanssa.

Ydinlaitoksen luvanhaltijan tulee toimittaa pelastuslaitokselle Säteilyturvakeskuksen hyväksymä ydinlaitoksen valmiussuunnitelma. Valmiussuunnitelman perusteella pelastuslaitos laatii ulkoisen pelastussuunnitelman varautumisalueelle. Pelastuslaitos vastaa pelastuslain nojalla mahdollisessa onnettomuustilanteessa pelastustoimenpiteiden toteuttamisesta ja niiden johtamisesta sekä toimii yleisjohtovastuussa olevana viranomaisena vastaten tilannekuvan ylläpitämisestä ja toiminnan yhteensovittamisesta. Nämä toimenpiteet ja niiden vaatima yhteistoiminta suunnitellaan etukäteen ulkoisessa pelastussuunnitelmassa. Pelastussuunnitelman toimivuuden varmistamiseksi tulee järjestää harjoituksia vähintään kolmen vuoden välein. Harjoitukset tulee toteuttaa yhteistoiminnassa toiminnanharjoittajan ja pelastustoimintaan osallistuvien muiden viranomaisten kanssa. Ulkoisen pelastussuunnitelman ja harjoitusten toteutumista valvoo aluehallintovirasto ja sen tulee myös tarpeen mukaan osallistua harjoituksiin. Mahdollista ydinvoimaonnettomuutta, sen edellyttämiä toimenpiteitä ja yhteistoimintaa voidaan lisäksi harjoi-

tella mm. aluehallintoviraston ja pelastusopiston yhteistyössä järjestämissä alueellisissa valmiusharjoituksissa.

Käytetyn ydinpolttoaineen kuljetus aiheuttaa omia uhkia ja riskejä, jotka tulee suunnittelussa ottaa huomioon. Nämä kuljetukset saattavat tapahtua useamman tyyppisillä liikenneväylillä ja kuljetusvälineillä sekä ulottua laajalle useamman pelastuslaitoksen toimialueelle.

Ylijohtaja

Terttu Savolainen

Johtaja

Pasi Ryyänen